

POZNÁMKY

KAPITOLA I

s. 8

Panel z komiksu © Kaz, *Bare Bulbs: Underwold Two* (Seattle: Fantagraphics Books, 1996), s. 55.

s. 10

Umělecká předloha pro tetování od Kaze (1997).

KAPITOLA 2

s. 15–18

American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, čtvrté vydání, revidovaný text (Washington D. C.: American Psychiatric Association, 2000), s. 362.

s. 28

Kay Redfield Jamison, *An Unquiet Mind: A Memoir of Moods and Madness* (New York: Random House, 1995), s. 80; česky *Neklidná mysl: Můj příběh bipolární poruchy* (Praha: Portál, 2018).

s. 33

Kresby podle fotografií Jimmyho Maleckiho (1998).

s. 34–38

Kresby podle fotografií Victorie Renardové (1998).

s. 40–41

Kay Redfield Jamison, *Touched with Fire: Manic-Depressive Illness and the Artistic Temperament* (New York: Simon & Schuster, 1993), s. 267–270.

s. 44

Míra sebevraždnosti a sebevražedných pokusů u běžné populace: Centrum pro kontrolu a prevenci nemocí (2007) a Americká nadace pro prevenci sebevražd.

Poznámka: Ta čísla se hodně různí v závislosti na demografii. Například u mužů jsou vyšší než u než žen a věková skupina s nejvyššími počty je 45–54 let.

Míra sebevražednosti a sebevražedných pokusů u bipolárních poruch:

F. K. Goodwin & K. R. Jamison, *Manic-Depressive Illness: Bipolar Disorders and Recurrent Depression* (New York: Oxford University Press, 2007), s. 249–251.

Poznámka: Kniha zkoumá 30 studií o dokonaných sebevraždách (1937–1988) a výsledky se velmi různí, ale všechna čísla byla vyšší než průměr u obecné populace. Badatelé upozorňují, že údaje v předchozích studiích nemusejí odpovídat těm současným, jelikož moderní léčba je účinnější, zejména užívání lithia.

KAPITOLA 3

s. 50

Ellen Forney, *I Was Seven in '75* (Seattle: autorský náklad s pomocí grantu Xeric Foundation, 1997).

s. 54

Návrh plakátu: Shawn Wolfe (1998).

s. 59

American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, s. 346–347.

s. 72

Americký úřad pro potraviny a léčiva, www.fda.gov.

KAPITOLA 4

s. 78

Judy Blume, *Forever* (New York: Simon & Schuster, 1975); česky *Miluju tě navždy* (Praha: Olympia, 1994).

Judy Blume, *Summer Sisters* (New York: Delacorte Press, 1998; česky *Letní sestry* (Praha: BB Art, 1998).

s. 79

„My Interview with Judy Blume,“ *Seattle Weekly*, 11. června 1998, s. 45.

s. 86

American Psychiatric Association: *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, s. 356.

s. 87

David D. Burns, MD, *Feeling Good: The New Mood Therapy* (New York: HarperCollins, 1980), s. 42–43.

s. 88

David D. Burns, MD, *Feeling Good: The New Mood Therapy* (New York: HarperCollins, 1980), s. 62–65.

s. 89

Madeleine L'Engle, *A Wrinkle in Time* (New York: Dell Publishing, 1962); česky *V pasti času* (Praha: Slovart, s. r. o., 2018).

P. L. Travers, *Mary Poppins*, ilustrace: Mary Shepard (London: HarperCollins; New York: Harcourt, Brace, 1934); česky *Mary Poppinsová* (Praha: Albatros, 2015).

Norton Juster, *The Phantom Tollbooth*, ilustrace: Jules Feiffer (New York: Random House, 1961); česky *Podivuhodná výprava z pokoje až na kraj světa* (Praha: Argo, 2013).

C. S. Lewis: *The Lion, the Witch and the Wardrobe*, ilustrace: Pauline Baynes (London: Geoffrey Bles, 1950; New York: Collier Books, 1970); česky *Lev, čarodějnice a skříň* (Praha: Fragment, 2015).

s. 90–91

William Styron, *Darkness Visible: A Memoir of Madness* (New York: Random House, 1990); česky *Viditelná temnota: Memoáry šílenství* (Praha: Portál, 2015).

s. 104

Poznámka: Přece jen jsem ty poznámky o rok později použila při psaní jednostránkového komiksu „So' Cal' Travel Journal“ pro *The Stranger* (duben 1999), přetištěný v *I Love Led Zeppelin* od Ellen Forneyové (Seattle: Fantagraphics Books, 2006), s. 38.

KAPITOLA 5

s. 118

Kresba podle obrazu *Hvězdná noc* (1889), který van Gogh namaloval při dobrovolné hospitalizaci v ústavu pro duševně choré v Saint-Rémy ve Francii. Van Gogh Museum, Amsterdam, www.vangoghmuseum.nl.

Dietrich Blumer, „The Illness of Vincent van Gogh“, *American Journal of Psychiatry*, sv. 159, č. 4 (2002), s. 519–526.

Bernard Denvir, *Vincent: A Complete Portrait. All of Vincent van Gogh's Self-Portraits, with Excerpts from His Writings* (Philadelphia: Courage Books, 1997).

s. 121

Sebrané spisy Edvarda Muncha, Munch Museum, Oslo, Norsko.

Sue Prideaux, *Edvard Munch: Behind the Scream* (Yale University Press, 2005).

s. 125–126

„Wednesday Morning Yoga“ byla původně publikována v *Scheherazade: Comics About Love, Treachery, Mothers, and Monsters*, Megan Kelso, ed. (New York: Soft Skull Press, 2004) a přetištěna v *I Love Led Zeppelin*, s. 42–43.

Poznámka: Připouštím, že tvrzení: „Ve své depresi jsem inspiraci nenacházela“ uprostřed kresleného románu o mé poruše nálad nevypadá zrovna přesvědčivě!

s. 127

Pierluigi de Vecchi & Gianluigi Colalucci, *Michelangelo: The Vatican Frescoes* (New York: Abbeville Press, 1997).

s. 128

Jamison, *Touched with Fire*, s. 58–59.

Goodwin & Jamison, *Manic-Depressive Illness*, s. 383.

KAPITOLA 6

s. 141

Alfred Stieglitz, *Georgia O'Keeffe, A Portrait* (New York: Metropolitan Museum of Art, 1978). Kresba podle fotografické desky 24 (1918).

s. 150

Ellen Forney, *Monkey Food: The Complete „I Was Seven in '75“ Colletion* (Seattle: Fantagraphics Books, 1999).

s. 153

Podle diskusí se dvěma klinickými psychiatry.

s. 169

Hudební skupina Sly and the Family Stone. „If You Want Me to Stay“. *Fresh*. Epic, 1973.

s. 170

Sylvia Plath, „Fever 103“, „Lady Lazarus“ a „The Hanging Man“, *Collected Poems* (Faber and Faber, 1981). **Poznámka:** „The Hanging Man“ je konkrétně o zkušenosti Plathové s elektrošokovou terapií.

Sylvia Plath, *The Bell Jar* (New York: Harper & Row, 1971), s. 171; česky *Pod skleněným zvonem* (Praha: Argo, 2018).

Sylvia Plath, *The Unabridged Journals of Sylvia Plath* (zápis z pátku 20. června 1958), ed. Karen V. Kukil (Anchor Books, 2000), s. 395.

Poznámka: Plathová byla rovněž výtvarnice. Nakreslila několik ilustrací pro *Pod skleněným zvonem*, a v r. 2011 Mayor Gallery v Londýně uspořádala výstavu „Sylvia Plath. Her Drawings“ s více než čtyřiceti svými perokresbami.

s. 171

„Crazy 'Bout You Baby“, autor Sonny Boy Williamson II (1951), v podání Ikea a Tiny Turnerových (1968), ve verzi od Dt's, *Nice 'N' Ruff: Hard Soul Hits*, Vol. 1. Get Hip Recordings, 2006.

KAPITOLA 8

s. 203

Nancy Andreasen, *The Creating Brain: The Neuroscience of Genius* (Dana Press, 2005), s. 17.

Arnold M. Ludwig, „Creative Achievement and Psychopathology: Comparison among professions“, *American Journal of Psychotherapy*, sv. 46, č. 3 (1992): s. 344–345.

s. 205

J. P. Guilford, „Traits of creativity“, in H. H. Anderson, ed., *Creativity and Its Cultivation* (New York: Harper, 1959), s. 142–161, citováno in Jamison: *Touched with Fire*, s. 105–106.

s. 207

„Guilford’s Alternative Uses Task“ (1967) vyvinul psycholog J. P. Guilford, který rovněž definoval charakteristiky tvůrčího myšlení.

H. G. Gough, „A Creative personality scale for the Adjective Check List“, *Journal of Personality and Social Psychology*, 37 (1979): 1 398–1 405.

Slova v tomto vzorku, která mají odrážet tvůrčí osobnost, jsou „chytrý“, „neformální“ a „sexy“.

E. Paul Torrance vyvinul v roce 1966 Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT, Torranceovy testy tvůrčího myšlení); v současnosti je to nejpoužívanější test kreativity. Autorská práva patří Scholastic Testing Service, Inc.

s. 209

Goodwin & Jamison, *Manic-Depressive Illness*, s. 406.

Andreasen, *The Creating Brain*, s. 93–96.

Jamison, *Touched with Fire*, s. 61–72.

Ludwig, *Creative achievement and psychopathology*, s. 330–356.

C. M. Santosa, C. M. Strong, C. Nowakowska, P. W. Wang, C. M. Rennie, T. A. Ketter, „Enhanced creativity in bipolar disorder patients: A controlled study“, *Journal of Affective Disorders*, 100 (2007): 31–39.

Poznámka: Dokonce i badatelé, kteří souhlasí s korelací mezi poruchami nálady a kreativitou, uznávají, že tyto studie mají potenciální problémy. Například ve studiích historických postav mohou být životopisci předpojatí, zdroje mohou být nespolehlivé nebo informace mohou být ovlivněny kulturními normami a očekáváními. Ve studiích žijících osob může být spolehlivost ohrožena malou velikostí vzorků, nekonzistentními definicemi kreativity a psychiatrických nemocí, nebo nenáhodným výběrem subjektů (Goodwin & Jamison, *Manic-Depressive Illness*, s. 381–383). Přesto mnoho studií za mnoho let na tuto korelaci poukazuje, a to za použití mnoha různých metod a různých populací, takže se zdá, že na tom něco bude.

s. 211

GT. Murray & S. Johnson, „The clinical significance of creativity in bipolar disorder“, *Clinical Psychology Review*, 30 (2010), 721–732.

s. 215

Zkoumání účinků lithia na kreativitu:

Goodwin & Jamison, *Manic-Depressive Illness*, s. 403–405.

KAPITOLA 9

s. 230

Náklady léčby jsou samozřejmě naprosto individuální. Je to jako zeptat se, kolik stojí dům. Jaký dům? Kde? Roli hraje příliš mnoho faktorů na to, abych mohla dát odpověď, která je stručná a zároveň přesná, ale doufám, že vám to poskytne hrubou představu nebo aspoň námět k přemýšlení.

Ceny u psychiatrů se nesmírně různí. Roli hraje délka sezení (např. padesátiminutové sezení stojí víc než patnáctiminutová kontrola), oblast (např. Los Angeles je typicky dražší než Seattle), praxe (obecní klinika může mít ceny podle místních životních nákladů, psychiatr se soukromou praxí může stát až 500 USD za hodinu) a pojištění (sezení mohou být proplácena plně nebo vůbec). Frekvence sezení se také liší (např. několikrát týdně nebo jen jednou za několik měsíců jako údržba).

Cena léků není v této zemi regulována, takže je v nich ohromný rozptyl, od lékáren po kliniky, internetových velkoobchodců po internetové šejdíře. Rozdíl v ceně mezi patentovanými léky a generiky je obrovský a farmaceutické společnosti chtějí udržet ceny co nejvyšší, než jim dojdou pacienti.

Uvádím ceny za hotové v lékárnách Walgreens zaokrouhlené na 10 dolarů, k lednu 2012: Lamictal (lamotrigin), 200 mg × 60#; Zyprexa (olanzapin), 10 mg × 30#; lithium (kapsle), 600 mg × 60#; Abilify (aripiprazol), 20 mg × 30#.

s. 233

Hudební skupina Dt's. „Mystified“. *Filthy Habits*. Get Hip Recordings, 2007.

REDAKČNÍ POZNÁMKA

Citát z knihy Sylvie Plathové *Pod skleněným zvonem* na str. 170 převzat z překladu Tomáše Hrácha, Argo, 2018.

Citát z básnické sbírky Sylvie Plathové *Ariel* na str. 170 převzat z překladu Jiřího Zábrany, Argo, 2016.

Citát z *Deníků Sylvie Plathové* na str. 170 převzat z překladu Vandy Oaklandové, Jota, 1997.

Citát z knihy Kay Redfield Jamisonové *Neklidná mysl* na str. 28 převzat z překladu Miroslavy Kopicové, Portál, 2018.

Citát z knihy *Edvard Munch: Být sám (obrazy – deníky – ohlasy)* na str. 121 převzat z překladu Jarky Vrbové, Arbor vitae: Vera effigies sv. 4, 2006.